

Anonimizuota versija

Vertimas

C-749/23-1

Byla C-749/23

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data

2023 m. lapkričio 20 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Okresní soud v Teplicích (Čekijos Respublika)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. rugsėjo 14 d.

Ieškovė:

innogy Energie, s.r.o.

Atsakovas:

QS

NUTARTIS

Okresní soud v Teplicích (Teplicės apylinkės teismas, Čekijos Respublika), susidedantis iš vieno teisėjo, <...> byloje

pagal ieškovės ieškinį: *innogy Energie, s.r.o.*, <...>

prieš

atsakovą: QS, <...>

dėl 6 609,66 CZK nesumokėtos skolos

nutaria:

<...> pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos **prejudicinius klausimus**:

- a. Ar Tarybos direktyvos 93/13/EEB pobūdis ir tikslas draudžia, kad šios direktyvos 3 straipsnis, siejamas su jos priedo dėl nesąžiningų sąlygų vartojimo sutartyse 1 punkto e papunkčiu, su šios direktyvos 5 straipsniu dėl rašytinių sąlygų parengimo aiškia ir suprantama kalba ir su 7 straipsnyje įtvirtintu veiksmingumo principu, būtų aiškinamas taip, kad sąlyga dėl sutartinių netesybų, įtraukta į tipinės sutarties 1/2 puslapyje (pirmajame sutarties puslapyje) esantį skyrių „Kitos sąlygos“, nors (priešingai įprastai vartojimo sutarčių sudarymo praktikai) šiame „pirmajame“ puslapyje nėra šalių identifikacinių duomenų, ranka nieko neužpildyta, o sutartinės netesybos numatytos skyriuje „Kitos nuostatos“, kuris atrodo nereikšmingas, būtų laikoma svarbia verslininko su vartotoju sudarytos rašytinės sutarties dalimi, nes iš vartotojo galima reikalauti tinkamai susipažinti su šiuo sutarties puslapiu, kai kitame sutarties puslapyje (2/2), kuris faktiškai užpildytas ir pasirašytas, yra pakankamai informacijos, leidžiančios suprasti, kad tai yra antrasis sutarties puslapis, būtent dėl to, kad jis pažymėtas 2/2?
- b. Ar Direktyvos 93/13/EEB pobūdis ir tikslas draudžia, kad jos 3 straipsnis, siejamas su jos priedo 1 punkto e papunkčiu ir (arba) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/944 12 straipsnio 3 dalimi, būtų aiškinamas taip, kad tuo atveju, kai verslininkas nutraukia terminuotą elektros energijos tiekimo fiksuota kaina sutartį dėl to, kad vartotojas pažeidė savo įsipareigojimus, verslininko faktiškai patirtų tiesioginių ekonominių nuostolių, kilusių dėl sutarties su vartotoju nutraukimo prieš terminą, dydis nėra svarbus?

<...>

Pagrindimas:

A) Bylos nagrinėjimo dalykas

Ieškinyje ieškovė reikalauja priteisti 6 609,66 CZK, reikalavimą grindžia tuo, kad atsakovas, remdamasis elektros energijos tiekimo paketo sutartimi, vartojo elektros energiją buitiniams poreikiams vartojimo vietoje <...> ir įsipareigojo už patiektą elektros energiją sumokėti sutartą kainą. Sutartis sudaryta nustatytam terminui, susitarta dėl produkto, kuris garantuoja konkrečią elektros energijos kainą visą sutarties galiojimo laikotarpį (pagrindiniu laikotarpiu ir vėlesniu laikotarpiu / pratęsimo laikotarpiu / nurodoma, kaip bus nustatoma kaina) ir užtikrina mažesnę elektros energijos vieneto kainą, lyginant su neterminuotomis sutartimis. Ieškovė šią naudą užtikrino sutartinėmis netesybomis, darydama prielaidą, kad vartotojas tinkamai vykdys sutartį visą sutartą laikotarpį. Kartu šios sutartinės netesybos yra vienkartinė kompensacija už žalą, kurią ieškovė gali patirti dėl to, kad vartotojas nesuvertos sutartyje numatytos energijos, nes pagal terminuotąsias sutartis ieškovė iš anksto perka klientui elektros energiją visam sutartam sutarties laikotarpiui nepastoviose didmeninėse rinkose, remdamasi vadinamuoju pagrįstai numatomu suvartojimu. Atsakovui nevykdant savo

įsipareigojimų dėl tinkamo elektros energijos kainos mokėjimo, ieškovė 2020 m. rugsėjo 11 d. nutraukė elektros energijos tiekimą pagal Energetikos įstatymą ir 2020 m. rugsėjo 23 d. raštu nutraukė sutartį. Dėl šio sutarties nutraukimo ieškovė pagal terminuotąją sutartį atsakovui priskaičiavo 8 800 CZK dydžio sutartines netesybas ir 2020 m. rugsėjo 13 d. išrašė sąskaitą faktūrą šiai sumai, kuri turėjo būti apmokėta iki 2020 m. rugsėjo 23 d. Prašoma priteisti sutartinių netesybų po 400 CZK už kiekvieną mėnesį nuo 2020 m. rugsėjo 11 d. iki 2022 m. liepos 24 d., t. y. už 22 mėnesius, iš viso 8 800 CZK. Atsakovas sumokėjo dalį šios sumos – 2 190,34 CZK – todėl ieškinyje reikalaujama suma atitinka likusią atsakovo skolą.

Atsakovas nepateikė savo pozicijos dėl šio ieškinio.

Atsakovas be pateisinamos priežasties neatvyko į numatytą posėdį, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas išnagrinėjo bylą jam nedalyvaujant pagal Civilinio proceso kodekso nuostatas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas surinko įrodymus iš byloje esančių dokumentų ir informavo ieškovę (jos advokatą), kad dėl atsakovo, kaip vartotojo, statuso teismui kilo abejonių dėl sutartinių netesybų sąlygos suderinamumo su Europos Sąjungos teisės nuostatomis dėl vartotojų apsaugos. Ieškovė neišreiškė jokios pozicijos šiuo klausimu.

Remdamasis šiais įrodymais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas iš dalies nustatė šias faktines aplinkybes:

Remdamasis ieškovės ir atsakovo, kaip vartotojo, 2020 m. sausio 24 d. elektros energijos tiekimo paketo sutartimi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nustatė, kad tai buvo iš anksto ieškovės atspausdinta standartinės formos sutartis, kuri buvo užpildyta ranka ir pasirašyta tik 2/2 puslapyje. Pagal šią sutartį ieškovė įsipareigojo nuo 2020 m. sausio 24 d. sudaryti sąlygas vartoti elektros energiją vartojimo vietoje <...>, o atsakovas įsipareigojo už suvartotą elektros energiją mokėti pardavimo kainą pagal galiojantį kainyną. Buvo susitarta dėl 1 200 CZK avansinių mokėjimų per mėnesį, produktas turėjo būti STANDARD DO2d paskirstymo tarifas, o planuojamas suvartojimas – 1,8 MWh per metus. Sutarties puslapyje, pažymėtame 1/2, skyriuje „**Uzavření a trvání smlouvy**” (sutarties sudarymas ir trukmė), nurodyta, kad sutartis sudaryta terminuotam 30 mėnesių laikotarpiui („Základní doba” (pagrindinis laikotarpis)) ir per šį laikotarpį negali būti nutraukta anksčiau laiko.

Ginčijama nuostata nurodyta skyriuje „**Ostatní ujednání**” (Kitos sąlygos), kur teigiama, kad vartotojas privalo nedelsdamas užtikrinti, kad bendradarbiaus su *innogy*, kad būtų galima pradėti tiekti elektros energiją pagal sudarytą sutartį; visų pirma vartotojas įsipareigoja nesiimti teisinių ar kitokių veiksmų, kurie trukdytų ieškovei vykdyti savo prievolę tiekti elektros energiją (įskaitant tiekėjo pakeitimą), išskyrus tuos, į kuriuos jis turi teisę pagal įstatymą. Pažeidęs šį įsipareigojimą, vartotojas privalo sumokėti *innogy* 3 000 CZK dydžio baudą, nustatytą namų ūkių kategorijai, ir 10 000 CZK dydžio baudą verslo subjektų kategorijai. Vartotojas, kuris suklaidina *innogy* dėl sutarties nutraukimo abipusiu

susitarimu ir pažeisdamas deklaruotą susitarimo priežastį, toliau vartoja energiją iš kito tiekėjo toje pačioje vartojimo vietoje, privalo sumokėti tokio pat dydžio baudą. Jei vartotojas be *innogy* sutikimo pateikia bet kokį teisiškai reikšmingą valios pareiškimą (neatsižvelgiant į tai, ar pareiškimas buvo pateiktas ar įteiktas *innogy*, ar tai įvyko pavėluotai, ar pareiškimas buvo su trūkumais, bei į tai, kaip ir kas vėliau nutraukė sutartį (tiekimą)), kuriuo siekiama anksčiau laiko nutraukti terminuotąją sutartį arba *innogy* (kaip atsiskaitymų su rinkos operatoriumi tarpininkės) tiekimą pagal tokią sutartį (įgaliojimas pakeisti tiekėją arba pavėluotas pareiškimo apie terminuotosios sutarties nutraukimą laikantis tam nustatyto termino įteikimas taip pat laikomas tokio valios pareiškimu; tačiau tokio valios pareiškimo nelaikomas paprastas pasiūlymas nutraukti sutartį anksčiau laiko abipusiu susitarimu) arba vartotojas pakartotinai (t. y. du ar daugiau kartų) pažeidžia bet kurią sutartyje numatytą mokėjimo įsipareigojimą (nepriklausomai nuo to, ar tai tas pats įsipareigojimas, ar skirtingi įsipareigojimai ir ar po to *innogy* vienašališkai nutraukia sutartį) arba klientas savo elgesiu padaro tiekimą neįmanomą, *innogy* turi teisę iš vartotojo reikalauti netesybų, kurios apima galimą žalą, padarytos *innogy* dėl to, kad vartotojas nesuvaldo sutartos elektros energijos, atlyginimą – 400 CZK namų ūkių kategorijai ir 2 000 CZK verslo kategorijai už kiekvieną kalendorinį mėnesį ir jo dalį, einančią po to, kai *innogy* sustabdė arba nutraukė tiekimą dėl pirmiau aprašyto vartotojo elgesio, iki sutarto sutarties termino pabaigos (atsižvelgiant į bet kokį sutarties termino pratęsimą). Vartotojui, kurio skirstymo tarifas pagal kainoraštį yra D01d arba C01d, ankstesniame sakinyje nurodytų netesybų suma sumažinama perpus. Vartotojas privalo sumokėti *innogy* 100 CZK netesybas už kiekvieną pavienį mokėjimo pagal šią sutartį vėlavimą, kuris viršija 10 dienų. Vartotojas sumoka sąskaitoje faktūroje nurodytas netesybas iki nustatyto termino pagal bendrąsias sutarties sąlygas. Jei už sutarties nutraukimą prieš laiką, prieštaraujantį sutarties nuostatomis, taikomos netesybos, vartotojas faktiškai atleidžiamas nuo pareigos jas mokėti, jei jis atšaukia arba panaikina savo pareiškimą apie ketinimą nutraukti sutartį prieš terminą ir pašalina *innogy* kilusias neigiamas pasekmes. Jei pirmiau nenumatyta kitaip, be teisės reikalauti netesybų už vartotojo prievolės pažeidimą, *innogy* taip pat turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius ir delspinigius už vėlavimą, atsiradusius dėl atitinkamos prievolės pažeidimo. Bet koks sutarties nutraukimas nepanaikina *innogy* reikalavimo sumokėti netesybas dėl vartotojo įsipareigojimų pažeidimo iki šio nutraukimo. Skyrius „Ostatní ujednání“ (kitos sąlygos) įsigalioja sutarties įsigaliojimo dieną.

Šiuo atveju ieškovės darbuotojai užpildo sutartį tiesiogiai elektroninėje aplinkoje (kompiuteryje), o vartotojas gali peržiūrėti dokumentą monitoriuje; galimybę peržiūrėti sutarties tekstą ieškovės darbuotojas užtikrina pelės pagalba. Šis dokumentas pasirašomas naudojant planšetinį kompiuterį, o galutinė pasirašytos sutarties versija išsiunčiama į vartotojo el. pašto dėžutę. Sutartis gali būti atspausdinta vartotojo prašymu bet kuriuo jos sudarymo etapu.

2020 m. liepos 21 d. raštu atsakovas buvo paragintas sumokėti likusius 1 200 CZK dydžio avansinius mokėjimus už 2020 m. birželio ir liepos mėnesius. Tuomet ieškovė 2020 m. rugsėjo 23 d. raštu nutraukė sutartį dėl to, kad atsakovas,

nepaisydamas daugkartinių raginimų, nesumokėjo ieškovei priklausančios sumos. Ieškovė sąskaita faktūra <...> atliko galutinį atsiskaitymą ir apskaičiavo 316,36 CZK permoką už elektros energijos tiekimą laikotarpiu nuo 2020 m. vasario 4 d. iki 2020 m. rugsėjo 11 d. 2020 m. rugsėjo 13 d. raštu ieškovė pareikalavo iš atsakovo sumokėti 8 800 CZK sutartines netesybas už 22 mėnesius trukusį elektros energijos nevartojimą, po 400 CZK už kiekvieną mėnesį ir nustatė galutinį mokėjimo terminą 2020 m. rugsėjo 23 d.

B) Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Įstatymas Nr. 89/2012 – Civilinis kodeksas) su vėlesniais pakeitimais

2048 straipsnio 1 dalis

Jei šalys sutartinių įsipareigojimų pažeidimo atveju susitarė dėl tam tikro dydžio sutartinių netesybų arba jų apskaičiavimo būdo, kreditorius gali reikalauti netesybų, neatsižvelgiant į tai, ar jis patyrė nuostolių dėl sutartos prievolės pažeidimo. Sutartinės netesybos gali būti nustatytos ir ne pinigine forma.

580 straipsnio 1 dalis

Sandoris, prieštaraujantis gerai moralei, yra niekinis ir negalioja; sandoris, prieštaraujantis įstatymui, negalioja, jei to reikalauja įstatymo prigimtis ir tikslas.

1811 straipsnio 1 dalis

Verslininkas privalo aiškiai ir suprantamai pateikti visą informaciją vartotojui ta kalba, kuria buvo sudaryta sutartis.

Zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon (Energetikos įstatymas Nr. 458/2000)

[*ratione temporis* netaikytinos nacionalinės teisės nuostatos]

Pastaba: suderinimas su Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 atliktas pirmiau nurodytomis nuostatomis, kurios įsigaliojo 2022 m. sausio 1 d. Iki tol (iki 2021 m. gruodžio 31 d.) Čekijos teisinėje sistemoje galiojo teisinis reglamentavimas, įtvirtintas Energetikos įstatymo 11a straipsnyje „Kai kurios vartotojų apsaugos priemonės“, jo turinys nagrinėjamaai bylai nėra aktualus.

28 straipsnio 1 dalis

Vartotojas turi teisę:

(e) nemokamai pasirinkti ir pakeisti elektros energijos tiekėją, nepatirdamas dėl to išlaidų,

28 straipsnio 2 dalis

Vartotojas privalo:

(l) pasinaudojęs teise pasirinkti tiekėją pagal 1 dalies e punktą, laikytis sutarto įspėjimo apie sutarties nutraukimą termino, jei sudaryta neterminuota sutartis.

C) Europos Sąjungos teisė

Nurodytos Europos Sąjungos teisės nuostatos:

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais

3 straipsnis

1. Ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo naudai.

2. Visada yra laikoma, kad dėl sąlygos nebuvo atskirai derėtasi, jeigu ji buvo parengta iš anksto, ir vartotojas dėl to negalėjo padaryti įtakos sąlygos esmei, ypač iš anksto suformuluotos tipinės sutarties atveju.

Faktas, kad buvo atskirai derėtasi dėl tam tikrų sąlygos aspektų arba vienos konkrečios sąlygos, neužkerta kelio šį straipsnį taikyti likusiai sutarties daliai, jeigu bendrai įvertinus sutartį paaiškėja, jog tai vis dėlto yra iš anksto suformuluota tipinė sutartis.

Tuo atveju, kai bet kuris pardavėjas ar tiekėjas tvirtina, kad dėl tipinės sąlygos buvo atskirai derėtasi, jam tenka to įrodinėjimo pareiga.

3. Priede pateikiamas orientacinis ir neišsamus sąlygų, kurias galima laikyti nesąžiningomis, sąrašas.

5 straipsnis

Tose sutartyse, kur visos ar tam tikros vartotojui siūlomos sąlygos pateikiamos raštu, jos visada turi būti išdėstomos aiškia, suprantama kalba. Atsiradus abejonių dėl sąlygos reikšmės, interpretuojama vartotojo naudai. Ši taisyklė dėl interpretavimo netaikoma 7 straipsnio 2 dalyje nustatytų procedūrų atveju.

7 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.

Priedas:

3 straipsnio 3 dalyje nurodytos sąlygos

1. Sąlygos, kurių tikslas arba rezultatas:

<...>

e) reikalauti iš bet kurio vartotojo, kuris neįvykdo savo įsipareigojimo, kaip kompensaciją už tai sumokėti neproporcingai didelę sumą;

2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES

12 straipsnis

Keitimo teisė ir tiekėjo pakeitimo mokesčių taisyklės

1. Tiekėjo arba telkimu užsiimančio rinkos dalyvio keitimas turi būti atliekamas per kaip įmanoma trumpesnę laiką. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai, norintys pakeisti tiekėjus arba telkimu užsiimančius rinkos dalyvius, laikydamiesi sutarties sąlygų, turėtų teisę tai padaryti per daugiausia tris savaites nuo prašymo pateikimo datos. Ne vėliau kaip 2026 m. pakeisti tiekėją techniškai turės trukti ne ilgiau kaip 24 valandas ir tai bus įmanoma padaryti bet kurią darbo dieną.

2. Valstybės narės užtikrina, kad bent namų ūkio vartotojams ir mažosioms įmonėms nereikėtų mokėti jokių tiekėjo pakeitimo mokesčių.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, valstybės narės gali leisti tiekėjams arba telkimu užsiimantiems rinkos dalyviams taikyti sutarties nutraukimo mokesčius vartotojams, kai tie vartotojai savanoriškai nutraukia terminuotas elektros energijos tiekimo fiksuota kaina sutartis dar nepasibaigus jų galiojimui, su sąlyga, kad tokie mokesčiai yra numatyti sutartyje, kurią tas vartotojas savanoriškai sudarė, **ir kad tokie mokesčiai aiškiai pranešami vartotojui** prieš sudarant sutartį. Tokie mokesčiai turi būti **proporcingi** ir neturi viršyti tiesioginių ekonominių nuostolių, kuriuos dėl vartotojo sutarties nutraukimo patiria tiekėjas arba telkimu užsiimantis rinkos dalyvis, įskaitant bet kokių susietųjų investicijų ar paslaugų, kurios jau suteiktos vartotojui pagal sutartį, išlaidas. Tiesioginių ekonominių nuostolių įrodinėjimo pareiga tenka tiekėjui arba telkimu užsiimančiam rinkos dalyviui, o leistinumą taikyti sutarties nutraukimo mokesčius stebi reguliavimo institucija arba kita kompetentinga nacionalinė institucija.

D) Nurodyta jurisprudencija

2022 m. rugpjūčio 30 d. *Nejvyšší soud* (Aukščiausiasis Teismas, Čekijos Respublika) sprendimu byloje Nr. 33 *Cdo* 2151/2021-106 panaikino 2021 m. vasario 11 d. *Krajský soud v Ústí nad Labem* (Ūsčio prie Labės apylinkės teismas,

Čekijos Respublika) – Libereco filialo sprendimą byloje Nr. 29 Co 165/2020-40, ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo.

Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo, kad su panašiais (analogiškais) reikalavimais susijusius sprendimus galima rasti *Ministerstvo spravedlnosti ČR* (Čekijos Respublikos teisingumo ministerija) tvarkomoje nuasmenintų teismų sprendimų duomenų bazėje adresu www.justice.cz.

Įsiteisėję sprendimai, kuriais atitinkamos nuostatos pripažįstamos negaliojančiomis (arba neveiksmingomis), yra <...> [nuoroda į pirmosios ir antrosios instancijos nacionalinių teismų sprendimus] įsiteisėję sprendimai.

Tačiau yra panašus skaičius įsiteisėjusių teismo sprendimų, kuriuose nenustatytas joks teisės pažeidimas, o sutartinės netesybos pripažintos galiojančiomis ir ieškinys patenkintas.

Daugumoje bylų atsakovai yra pasyvūs (nedalyvauja procese, neišreiškia savo pozicijos dėl ieškinio dalyko).

E) Pirmojo prejudicinio klausimo motyvai

Nesąžiningų sutartinių sąlygų klausimas buvo nagrinėjamas pagal teisės aktus, galiojusius iki 2014 m. sausio 1 d. *Ústavní soud České republiky* (Čekijos Respublikos Konstitucinis Teismas) pasisakydamas dėl teisės aktų, galiojusių iki 2013 m. gruodžio 30 d., 2013 m. lapkričio 11 d. sprendime, Nr. I ÚS 35112/11, neapsiribojo vien teiginiu, kad „nuostatos dėl netesybų“, tam kad nebūtų laikomos nesąžiningomis, turi būti sutarties dalimi, ir kad nuorodos į bendrąsias sąlygas nepakanka, kad būtų galima daryti prielaidą, jog dėl jų buvo teisėtai susitarta, bet taip pat nurodė, kad vartojimo sutarties tekstas, ypač kai sutartis yra standartinės formos, turi būti pakankamai aiškus, įskaitomas ir logiškai struktūruotas vidutiniam vartotojui, sutarties nuostatos turi būti parengtos pakankamai dideliu šriftu ir neturi būti pateiktos tokiose sutarties dalyse, kurios atrodo nesvarbios.

Didelės kompanijos, reaguodamos į šį pasiūlymą, patobulino savo sutartis ir į sutarties tekstą įtraukė sankcijų nuostatas. Taip pasiūlė ir ieškovė, tačiau būdas, kuriuo ji įtraukė aptariamą nuostatą į sutartį, kelia abejonių, ar ji iš tiesų tai padarė laikydamasi principo, kuriuo grindžiama Direktyva 93/13. Kyla klausimas, ar sutarties sąlygos, dėl kurios nebuvo individualiai susitarta, įtraukimas į sutarties 1/2 puslapyje, kuriame nėra individualiai sutartų sąlygų, esantį skyrių „Kitos sąlygos“, kai visos individualiai sutartos sąlygos yra įtrauktos tik į 2/2 puslapį, atitinka minėtos direktyvos 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Kalbėdamas apie sutarčių sudarymą elektronine forma, palyginti su jų sudarymu „popierine“ forma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas šiuo atveju nemato jokio skirtumo, nes tipinės sutarties nuostatų dėl netesybų nurodymas puslapyje, kuris nėra pildomas ranka ir išdėstytas ne po tokios (ranka pildomos) sutarties dalies, o prieš ją, ir gali būti praleistas sudarant sutartį bet

kuriuo būdu, arba jam gali būti neskirta tiek dėmesio, kaip informacijai, po kuria tiesiogiai dedamas parašas, sukelia panašų poveikį abiem atvejais.

F) Antrojo prejudicinio klausimo motyvai

Aprašytos sutartinės netesybos daro poveikį vartotojams (*inter alia*) tuo atveju, kai sutartis nutraukiama dėl jų mokėjimo prievolių nevykdymo. Dažniausiai pasitaikanti priežastis, dėl kurios tiekėjas nutraukia sutartis, yra vartotojo mokėjimo prievolių nevykdymas. Ieškovė prašo priteisti sutartines netesybas už mėnesius, per kuriuos nebuvo vartojama elektra pagal terminuotą sutartį; vartotojų atveju netesybos yra 400 CZK per mėnesį, tačiau ieškovei nereikia įrodinėti realių tiesioginių ekonominių nuostolių dydžio, kaip būtų tuo atveju, jei vartotojas būtų nutraukęs sutartį jos galiojimo metu dėl tiekėjo pasikeitimo. Tiek vienu, tiek kitu atveju sutartis nutraukiama nepasibaigus sutartam terminui, tačiau, jei sutartį nutraukia tiekėjas, jam nekyla papildoma pareiga įrodyti realių tiesioginių ekonominių nuostolių dydžio, jei reikalaujama sutartinių netesybų, priešingai nei tuo atveju, kai sutartį nutraukia vartotojas savo noru – tokiu atveju netesybų dydis aiškiai apribojamas tiesioginių ekonominių nuostolių dydžiu.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad nagrinėjamu atveju nebuvo susidariusi energijos kainos nepriemoka, nors atsakovas neabejotinai nesumokėjo bent dviejų 1 200 CZK dydžio mėnesinių išankstinių mokėjimų, o sutarties dalykas nėra vartotojo atsakovo įsipareigojimas suvartoti minimalų energijos kiekį. Kartu sutartinės netesybos neužtikrina jokių paties tiekėjo įsipareigojimų, pavyzdžiui, net pagrindinio įsipareigojimo tinkamai tiekti energiją, vykdymo.

G) Galutinės pastabos

Byla susijusi su vadinamuoju smulkiu ginču, kai sprendžiama dėl skolos, neviršijančios 10 000 CZK, ir sprendimas pagal nacionalinę teisę neskundžiamas <...>. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas privalejo kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį.

Taip pat reikėtų pabrėžti, kad tai nėra pavienė byla, o tas pats klausimas yra daugelio teisminių procesų dalykas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo atsakymas į pirmiau pateiktus prejudicinius klausimus bus aktualus daugelyje teisminių procesų.

<...>